

TOPOLY A VRBY na různých stanovištích

Seminář VÚKOZ Průhonice 4. 10. 2017

Ing. Jiří Jiránek

Zajímavé poznatky vyplývají ze srovnávání růstu topolů a vrb na stanovištích s odlišnými podmínkami. Jednoznačně prokazují, jak velké rozdíly mohou díky stanovišti být a jak reagují různé klony na dané podmínky.

V tomto konkrétním případě je na straně jedné pozemek, který je dobře zásoben živinami a dobře dostupnou podzemní vodou (A), na straně druhé pozemek (B), jehož parametry jsou až extrémní. Přestože leží bezprostředně v sousedství řeky Chrudimky – jejíž náplavy tvoří půdní horizont - a na druhé straně sousedí s místním rybníkem, jde o **velmi vysýchavý** pozemek s mělkou orniční vrstvou. Podíl kamene v půdě představuje cca 25 % a s rostoucí hloubkou stoupá až na 50 %. Jde o velmi štěrkovitou půdu se **slabou živinovou bilancí** – což prokazují provedené rozbory půdy. Do pokusů s hnojením nebyla zařazena **žádná strojená hnojiva** ani na jednom ze srovnávaných pozemků.

Jak uvidíte na obrázcích jednotlivé klony reagují na charakteristiky stanoviště výraznými rozdíly. Srovnáván je v tomto případě růst klonů topolů, které jsou pěstovány na obou pozemcích. Hodnocenými parametry jsou jak výškový, tak tloušťkový přírůst.

Srovnávané klony: MAX-1, MAX-4, P-468, AF-2, AF-8, P-454.

Překvapivě výrazně nejlepší výsledky **na ploše B** vykazuje klon P-468 a ve srovnání s ostatními klony má největší výnos hmoty – výškový a tloušťkový přírůst. Na ploše A je co do výnosu hmoty srovnatelný s MAX-4 a celkově je jeho přírůst a výnos nejméně o třetinu vyšší než na ploše B.

Zajímavé srovnání vyplývá z porovnání klonů MAX-1 a MAX-4. MAX-1 je podstatně lepší a celkově vitálnější. Na ploše A jsou přitom tyto klony rovnocenné a přírůst i výnos vyšší cca o 40 %.

Kupodivu lépe než MAX-4 roste klon P-454, který je srovnatelný s MAX-1. Opět na ploše A je P-454 lepší než na ploše B, ale výnosově je slabší než MAX-4.

Zajímavé je srovnání italských klonů AF-2 a AF-8 – kdy AF-8 je lepší než AF-2, Výnosově však oba patří k nejslabším ve hmotě, přestože výškový přírůst mají srovnatelný s MAX-1. Tloušťkový přírůst je však poloviční.

Na ploše A jsou oba tyto klony nesrovnatelně lepší, což platí zvláště o AF-8.

Z uvedeného zatím vyplývá, že na stanovištích s obdobnými podmínkami je vhodný zvláště klon P-468 – ten ovšem trpí okusem zvěří a je třeba jej v prvních letech chránit – nejlépe oplocením, pachová zradidla se neosvědčila.

Pokud jde o volbu ze skupiny MAX, pak podstatně lépe vychází MAX-1 (klon MAX 3 bohužel na ploše B není vysazen, patrně by i ten byl lepší než MAX-4).

Klon P-454 je v těchto podmínkách patrně také použitelný jeho výhodou je vyrovnanost a výnos je zatím srovnatelný s MAX-1-

Hodnocené italské klony AF-2 a AF-8 se na takováto stanoviště rozhodně nehodí.

Jen pro zajímavost uvádím také obrázky Paulovnie, která je na části pozemku pěstována 4 roky a každý rok byla seříznuta. Přitom je zajímavé, že rostliny částečně zastíněné topoly rostou lépe, než rostliny na volné ploše. Jak vidno – na pozemcích s takovými a podobnými charakteristikami nemá smysl jí pěstovat.

PROBLÉM ovšem je v něčem jiném. Jak chceme přesvědčovat zemědělce aby zakládali porosty RRD, pokud jim nejsme schopni říct, kdo od nich produkci koupí !!! Už jsou **likvidovány dobré porosty** a to i po první sklizni (Novák), Rousová, Šimůnek a patrně i další.

Tady je velký dluh **MŽP, MZe, MPO a MMR**. Malér je v tom, že takto roztříštěný sbor ministerstev se není schopen na ničem domluvit. Pokud nebude stát podporovat investice do soustav vytápění na biomasu, nebude v regionech odběr na štěpku. Kotlíkové dotace jsou fajn ale tam jde o kusové dřevo a i když porost předržíte,

vyrobíte kusové dřevo maximálně z poloviny hmoty. Ostatní nelze jinak než do štěpky. Chybí kotelny – systémy - do výkonu 5, možná až 10 MW. Větší by to být neměly. Přitom se v Česku kvalitní kotle pro takové systémy u nás vyrábějí – ale pro zahraničí. O kotlech menších výkonů do 500kW nemluvě, tady je nabídka mnohem širší. Nemusí to být zrovna Hargassner, to je sice velmi dobrá ale drahá technologie.

Problém je rovněž ve snadné dostupnosti zemního plynu po plynifikaci našich vesnic, A pokud se do toho nevloží stát, tak nepůjde spotřebitele přesvědčit, že CZT na biomasu je pro ně výhodnější.

Samostatnou kapitolou jsou zemědělci, kteří své areály vytápí zemním plynem. To je jediný případ, kdy zemědělec může zkusit žádat o podporu v rámci programu MZe, možnost v rámci programu rozvoje venkova také je, ale vytápění není mezi vybranými technologiemi.

Nakonec bych Vám chtěl sdělit ještě jeden zajímavý poznatek – pokud je předplodinou RRD vojtěška, tak trvá minimálně tři roky než začnou topoly růst tak, jak by odpovídalo stanovišti. Měl jsem možnost zakládat během doby tři porosty po vojtěšce a ve všech případech se projevil stejný problém.

Z toho plyne – po vojtěšce hned porost nezakládat, chce to dva roky jiné plodiny. A doporučuji zelené hnojení před výsadbou, zejména svazenku.

Děkuji Vám za trpělivost a přeju hodně zdařilých nejen výsadeb, ale zejména úspěšný a ekonomicky zajímavý prodej štěpky, pokud ji nespotřebujete sami.